

คำที่มีความหมาย โดยนัย

วิชาภาษาไทย ป.๕

คำ

คือ

เสียงที่เปล่งออกมาแล้วต้องมีความหมาย
โดย ๑ คำอาจมีหลายพยางค์

ความหมายของคำในภาษาไทยมี ๒ ลักษณะ คือ ความหมายโดยตรง และความหมายโดยนัย

คำที่มีความหมายโดยตรง

คือ มีความหมายตรงตามพจนานุกรม
อาจมีหลายความหมาย

คำที่มีความหมายโดยนัย

คือ มีความหมายแฝงที่ต้องตีความ
ใช้บริบทแวดล้อมในการตีความ

คำที่มีความหมายโดยตรง และ ความหมายโดยนัย

กิน

เคี้ยว, กลืน,
ทำให้ลงคอ
สู่กระเพาะ

คดโกง

ยักยอก

มีอาการ
อย่างยักยอก
อมหยาบช้าพาดพิง

ซุกซน

ลิง

สัตว์ชนิดหนึ่ง
ลักษณะคล้ายคน

ไฟ

สิ่งที่เป็นความร้อน
เกิดจากการเผาไหม้

ความกระตือรือร้น

เก้าอี้

ที่นั่งที่มีขา

ตำแหน่ง

เสือ

ชื่อสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม
เป็นสัตว์กินเนื้อ

โจร
คนดุ
ผู้มีอำนาจ

ยอด

ปลายจุดด้านบนสูงสุด
เด่นล้ำกว่าบุคคลอื่น
สว่าง, ละเอียด

เข้าใจ แจ่มแจ้ง

คนสูงศักดิ์

หงส์

สัตว์ปีกขนสีขาว
คอยาวคล้ายห่าน

ลมกรด

เร็วอย่างยิ่ง
กระแสน้ำแรงจัด
ในชั้นบรรยากาศชั้นบน

กล้วย

ผลไม้ มีสีเหลือง
ง่าย

ดอกไม้

ดอกของพืช
หญิงสาว

ดาว

สัตว์ชนิดหนึ่ง
คนเขื่องช้า

สิ่งที่เห็นเป็นดวง
มีแสงสว่างบนท้องฟ้า
ตอนกลางคืน
คนที่มีความโดดเด่น

อัญมณีชนิดที่แข็ง
และมีความแวววาว

สิ่งมีค่า

เพชร

อนุญาต

สัญญาณไฟจราจร

ไฟเขียว

สำนวน คำพังเพย

สำนวน หมายถึง ถ้อยคำที่มีความหมายลึกซึ้ง โทนเชิงเปรียบเทียบกับ บางครั้งต้องอาศัยการตีความเข้ากับสถานการณ์

สุภาษิต หมายถึง ถ้อยคำที่กล่าวสืบทอดต่อกันมาช้านาน โดยกล่าวเป็นกลาง ๆ เพื่อให้ตีความเข้ากับเรื่อง

ที่มาของสำนวนไทย

เกิดจากพฤติกรรม การกระทำ หรือลักษณะของ คน/สัตว์/พืช

คน เข้าเถื่อนอย่าลืมพรา (ไม่ควรประมาท) ช่างตัวเองา (ลงทุนมากได้ผลกำไรไม่คุ้มค่า)

สัตว์ จระเข้ขวางคลอง (ขัดขวางผู้อื่น) , ม้าดีดกะโหลก (กิริยาที่ไม่เรียบร้อย)

พืช มะนาวไม่มัน (พูดจาไม่ไพเราะ) , บึงก็ราขำก็แรง (ร้ายพอ ๆ กัน)

เกิดจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ

น้ำลดตอผุด (เมื่อเหตุการณ์คลี่คลายความจริงก็ปรากฏ) **ฝนตกไม่ทั่วฟ้า** (ได้ไม่ทั่วถึง)

คลื่นกระทบฝั่ง (เรื่องราวที่ใคร่ครุณขึ้นมาแล้วเงียบหายไป)

เกิดจากความเชื่อ ศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรม

ตกรกทั้งเป็น (ลำบากแสนสาหัส)

ปิดทองหลังพระ (ทำดีไม่ให้ใครเห็น)

ดื่ماءบตร (ไม่คบค้าสมาคมด้วย)

จนทรายเข้าวัด (หาประโยชน์ให้ส่วนรวม)

เกิดจากรรณกรรมและวรรณคดี

ม้าอาวรี (ใจดีจนตัวเองได้รับความลำบาก) **ที่เท่าแมวดั้นตาย** (ที่ดินที่มีเนื้อที่น้อย)

เด็กเลี้ยงแกะ (คนที่ชอบพูดบดจนไม่มีใครเชื่อถือ)

เกิดจากการละเล่นและกีฬา

ไม่ดูตาม้าตาเรือ (ไม่รอบคอบ) **งงเป็นไก่ตาแตก** (งงจนทำอะไรไม่ถูก)

สู้ยิบตา (สู้ไม่ถอย)

พ่นธง (พูดอย่างเด็ดขาด)

ล้ำหน้า (ทำอะไรเกินขอบเขต)

การอ่าน กลอนบทละคร

กลอนบทละคร

เป็นกลอนที่แต่งขึ้นสำหรับแสดงละคร มีลักษณะบังคับเช่นเดียวกับกลอนสุภาพ

นิยมแต่งวรรคละ ๖ - ๘ คำ โดยคำหนึ่งถึงคำรองเป็นสำคัญ

มีลักษณะเฉพาะของคำขึ้นต้นบท โดยขึ้นต้นบทด้วยคำว่า "มาจะกล่าวบทไป" "เมื่อนั้น" และ "บัดนั้น"

คำขึ้นต้น

- มาจะกล่าวบทไป กล่าวขึ้นเหตุการณ์ตอนใหม่
- เมื่อนั้น ใช้กับตัวละครยศสูง / ผู้เป็นใหญ่
- บัดนั้น ใช้กับตัวละครยศต่ำ / ผู้น้อย

ตัวอย่างการใช้คำขึ้นต้นในกลอนบทละคร

- "เมื่อนั้น" ฝ่ายท้าวทศพลักตร์ยักขา
- "บัดนั้น" ฝ่ายหม่อมวานร ถ้วนหน้า
- "เมื่อนั้น" พระจักรรัตนแก้วนาถา (พระราม)
- "บัดนั้น" ลูกพระอาทิตย์ฤทธิกล้า (สุริย)
- "เมื่อนั้น" นางมณฑาเวยาวอดเสนหา
- "บัดนั้น" พิเภกผู้มีอชฌาสัย

การอ่าน

1. ● / ● / ●
2. ● / ● / ●
3. ● / ● / ●
4. ● / ● / ●

ตัวอย่างการเว้นจังหวะวรรคตอนในกลอนบทละคร

เข้าได้ / แต่อย่า / พาลิ	ภูนี้ / หาเหมือน / กระจกเงา	ร้องกรีด / หวีดอึง / ดะเนิงมี	จะเอาสม / ประดี / ก็ไม่ได้
ซึ่งมึง / เยอหยิ่ง / จะชิงชัย	ทีไหน / จะรอด / ชีวัน	แขนหัก / ขาหัก / วุ่นไป	ร้องไห้ / เรียงกัน / เป็นโกลา
ว่าแล้ว / กระทับ / บาทา	ดั่งลงกา / จะลุ่ม / จมสมุทร	จะทำ / สิ่งก็ / ล่วงรู้	มันบอก / คัดรู้ / ให้แก้ไข
แกว่งพระ / ขรรค์ชัย / ้วยวุฒิ	ทะยานบุดู / ขึ้นฉัตร / อสุริ	ญาตีมิตร / ก็ไม่ / คัดอาลัย	หมายจะ / เป็นใหญ่ / ในเมืองมาร

การอ่านกลอนบทละครนั้นต้องอ่านเป็นจังหวะ เว้นช่วงตามจำนวนพยางค์ที่มีอยู่ในแต่ละวรรค เช่น

ถ้าในวรรคมี ๖ พยางค์ ต้องอ่านเว้นช่วง ● ● / ● ● / ● ●
เช่น ฝ่ายหม่อม / วานร / ถ้วนหน้า

ถ้าในวรรคมี ๗ พยางค์ ต้องอ่านเว้นช่วง ● ● / ● ● / ● ● ●
เช่น พิเภก / ผู้มี / อชฌาสัย

หรือ ต้องอ่านเว้นช่วง ● ● ● / ● ● ● / ● ● ●
เช่น โมโห / เสนา / ยักขี

ถ้าในวรรคมี ๘ พยางค์ ต้องอ่านเว้นช่วง ● ● ● / ● ● ● / ● ● ● ●
เช่น อันหยาบ / ขำ / สาธารณ / ทุกจิต

ถ้าในวรรคมี ๙ พยางค์ ต้องอ่านเว้นช่วง ● ● ● ● / ● ● ● ● / ● ● ● ● ●
เช่น สอดมหา / ธำมรงค์ / ประดับเพชร

ผู้รู้ดี เป็น ผู้เจริญ

วิชาภาษาไทย ป.๕

ผู้แต่ง พระยาอุปกิตศิลปสาร (นิ่ม กาญจนาชีวะ)

จุดประสงค์ เพื่อสั่งสอนเยาวชนในการดำเนินชีวิต

ลักษณะคำประพันธ์ กาพย์ห่อโคลง ขึ้นต้นด้วย "โคลงสี่สุภาพ" ๑ บท ตามด้วย "กาพย์ยานี ๑๑" ๗ บท

เนื้อหา

"ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ" มีเนื้อหาเป็น **สุภาษิตสอนใจ** กล่าวถึงคุณค่าของการแสวงหาความรู้ ซึ่งเป็นคุณสมบัติของนักปราชญ์ ใช้การแต่งในเชิงอธิบายสุภาษิต ซึ่งมุ่งอธิบายความสำคัญมากกว่าทำให้เกิดภาพ

คำศัพท์น่ารู้

ปรีชา = ปัญญาสามารถ
พิจารณา = ตรวจตรา, ตริตรอง, สอบสวน
วิพัฒน์ = ความเจริญ
เยาวยัย = อ่อนวัย, รุ่มร่ามสาว
เชี่ยวชาญ = ชำนาญ, ชำนาญ, สันทัดชัดเจน

สันดาน = อุปนิสัยที่มาแต่กำเนิด
ยล = มองดู
มหันต์ = ใหญ่, มาก
อนันต์ = ไม่มีที่สิ้นสุด
ดัสตรา = อาวุธ

ใจความสำคัญ

มวลผู้ปรีชา
พิศชอบกอบไม่เก็น

เสาะวิทยาไม่ห่างเหิน
รู้ดำเนินตามเหตุผล

ผู้มีความรอบรู้มักจะค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ
รู้จักแยกแยะพิศชอบชั่วดี และใช้ชีวิตให้เป็นไปอย่างมีเหตุผล

ชื่อว่าปรีชาดี
ผู้หนักจกพลันดล

พิศชอบมีพิจารณา
วิพัฒน์พ้นจักพรรณา

ได้ชื่อว่าปรีชาดี เพราะเป็นผู้ที่สามารถพิจารณาสิ่งที่ถูก
และผิดได้โดยใช้ปัญญา ผู้ที่ย่อมมีความเจริญเกินจะบรรยาย

ดวเรายุเยาววัย
อบรมมวิทย

จงไฟใจการศึกษา
ปรุงปรีชาให้เชี่ยวชาญ

เราซึ่งยังเป็นเด็กต้องตั้งใจศึกษาเล่าเรียนอยู่เสมอเพื่อ
เกิดความรู้ ความสามารถที่ชัดเจนและชำนาญ

ขึ้นหึงจกข้า
ต้องหัดดัดสันดาน

มีปัญญาไม่สมฐาน
กอบวิจารณ์ใช้ปัญญา

วัยเด็กยังเป็นช่วงที่อ่อนประสบการณ์ ซึ่งง่ายต่อการ
ปลุกฝังนิสัยให้พิจารณาสิ่งต่าง ๆ โดยใช้ปัญญา

สังเกตตามเหตุผล
ดังหึงจกข้า

พิศชอบยลด้วยปรีชา
มีปัญญาอย่างเพียบเพ็ญ

ให้สังเกตสิ่งต่าง ๆ ตามเหตุผล ใช้ปัญญาดูว่าสิ่งใดถูก
หรือผิด ดังหึงแล้วจึงบอกได้ว่าเป็นผู้ที่เพียบพร้อมด้วยปัญญา

มิดพราภาหิให้
ถ้าใช้มิดไม่เป็น

มิดคมมิได้ยากเย็น
พินคนเล่นโทษมหันต์

มิดพราจะลบลให้คม ไม่ใช่เรื่องยากเย็น ถ้าไม่รู้จักใช้มิดให้ถูก
นำมาใช้ ทำร้ายผู้อื่นจะเกิดโทษที่ใหญ่หลวง

เมื่อใดใช้มิดเป็น
ปัญญากล่าวมานั้น

กอบกิจเห็นคุณอนันต์
เปรียบได้กัณกับดัสตรา

เมื่อรู้จักวิธีการใช้มิดที่ถูกต้อง จะเกิดคุณประโยชน์
มหาศาล ปัญญาที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น ก็เปรียบกับมิดนั่นเอง

ก่อนเป็น "ประเทศไทย"

สยาม (Siam) → ไทย (THAILAND) วันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๔๘๒ สมัย จอมพล ป. พิบูลสงคราม

จุดมุ่งหมาย "เพลงชาติ"

ให้คนไทยตระหนักถึง "ความรักชาติ" มีความภาคภูมิใจในความเป็นคนไทย "ร่วมมือร่วมใจ" และ "สามัคคี" เพื่อดำรงซึ่งความเป็นชาติอันยั่งยืนตลอดไป

"เพลงชาติไทย"

ทำนอง

พระเจนดุริยางค์ (ปิติ วาทยกร)

เนื้อร้อง

พันเอก หลวงสารานุประพันธ์ (นวล ปาจิณพยัคฆ์)

ประเทศไทยรวมเลือดเนื้อชาติเชื้อไทย

ประเทศไทยเป็นที่รวมคนผู้มีเลือดเนื้อเชื้อชาติไทยไว้ให้ได้อยู่ร่วมกัน

เป็นประชารัฐ ไผทของไทยทุกส่วน

เป็นรัฐที่รวมคนหลายวัฒนธรรม แผ่นดินทุกส่วนย่อมเป็นของชาวไทยทุกคน

อยู่ดำรงคงไว้ได้ทั้งมวล

ประชาชนไทยรักษาแผ่นดินไทยทั้งหมดไว้ได้

ด้วยไทยล้วนหมายรักสามัคคี

ก็ด้วยความรักความสามัคคีกันของคนไทย

ไทยนี้รักสงบ แต่ถึงรบไม่ขลาด

คนไทยรักที่จะอยู่อย่างสงบสุข แต่ถ้าจำเป็นต้องรบกับศัตรูก็ไม่ขลาดกลัว

เอกราชจะไม่ให้ใครข่มขี่

ไม่มีวันยอมให้ศัตรูมาทำลายความเป็นอิสระของชาติไทยได้

สละเลือดทุกหยาดเป็นชาติพลี

ทุกคนยอมเสียสละเลือดทุกหยาดเพื่อชาติ

เกลียดประเทศชาติไทยทมิฬมีชัย ชโย

ให้ชาติไทยอยู่ยั่งยืน จะปกป้องให้ประเทศไทยเจริญยิ่งขึ้นไป และมีชัยชนะตลอดกาล

คำศัพท์คำรู้

ประชารัฐ = บ้านเมืองของประชาชน

ไผท (ผะ-ไท) = แผ่นดิน

ดำรง = ทรงไว้, ชูไว้, ทำให้คงอยู่

มวล = รวมด้วยกัน

ขลาด = มักกลัว, ไม่กล้า

ข่มขี่ = กดขี่

เอกราช = ความเป็นอิสระแก่ตนไม่ขึ้นแก่ใคร

สละ = ให้, ปลอมวาง

เกลียด (ละ-เลียด) = ขื่น เช่น เกลียดราชย์

พลี (พฺลฺ) = การบวงสรวง การเสียสละ

ชโย (ชะ-โย) = ความชนะ

สามัคคี = ความพร้อมเพรียงกัน, ความปรองดอง

